

УДК 336.6/657.1

Тимоць Мирослава Василівна,
кандидат економічних наук,
завідувач кафедри фінансів і кредиту
Івано-Франківського університету права
імені Короля Данила Галицького

ВПЛИВ НОВИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОЦІНКУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто інформаційні аспекти взаємозв'язку фінансового аналізу та звітності. Обґрунтовано переважуючу роль фінансової звітності в аналізі, визначено подальші перспективи взаємодії фінансового аналізу та звітності підприємства. Проведено критичний аналіз законодавчих змін щодо фінансової звітності підприємства у зв'язку з прийняттям НС(П)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зокрема Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал. Проаналізовано вплив нових форм фінансової звітності на інформаційне забезпечення фінансового аналізу.

Ключові слова: фінансова звітність, фінансовий аналіз, інформаційне забезпечення, структура.

Постановка проблеми. Упродовж останніх років суттєвих змін зазнали структура та зміст фінансової звітності. Діючі нині форми фінансової звітності за своїм змістом наближені до міжнародних вимог. У той же час окремі зміни в структурі основних форм звітності ускладнили процедуру аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблем організації аналітичної роботи на підприємстві, а також інформаційному забезпеченню фінансового аналізу присвячено низку праць таких науковців, як І. З. Адамова [1], М. Д. Білик [3], Т. А. Городня [5], К. В. Ілляшенко [6] та інших. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань вчених-економістів, зауважимо, що законодавчі зміни 2013 року, які торкнулися структури фінансової звітності, ще не знайшли достатнього опрацювання в їх роботах.

Таким чином, постає необхідність поглиблення та розширення наукових досліджень у частині інформаційного забезпечення оцінки фінансового стану підприємств крізь призму нових законодавчих змін.

Постановка завдання. Дослідити структуру фінансової звітності підприємства крізь призму законодавчих змін. Проаналізувати вплив нових форм фінансової звітності на інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль фінансового аналізу, який виступає основним інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень. У той же час

результативність проведення фінансового аналізу в значній мірі залежить від його інформаційного забезпечення.

Найбільш широко для потреб аналізу фінансового стану підприємства використовують фінансову звітність. Завдяки об'єктивній фінансовій інформації можна дослідити й проаналізувати зобов'язання та джерела їх покриття; якість активів та швидкість їх обертання; обсяг прибутку (збитку) та витрати діяльності; грошові потоки тощо. Дані фінансової звітності дозволяють розрахувати та оцінити найважливіші показники поточної й минулої діяльності. Насамперед це стосується ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності тощо. Позитивна динаміка зазначених показників слугує базисом планування, розробки стратегії й тактики функціонування суб'єкта діяльності. Крім того фінансові звіти дають можливість виявити сильні й слабкі сторони фінансової, операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, вжити необхідних заходів поліпшення фінансового стану, прийняти рішення, спрямовані на більш ефективне вкладення та використання грошових коштів, усіх активів.

Одночасно фінансова звітність є не тільки надійним джерелом інформації, але й інструментом контролю, базою для генерації управлінських рішень, основою обґрунтованого вибору економічної стратегії розвитку підприємства [2, с. 26]. Таким чином, використання фінансової звітності дає можливість задовольнити інформаційні потреби як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів. При цьому корисність звітності для споживачів досягається за рахунок дотримання встановлених вимог до її оформлення.

Зокрема, загальні вимоги щодо складання фінансової звітності затверджені наказом Мініну України від 07.02.2013 р. № 73 у формі Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 (НП(С)БО 1), яким визначено мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності [7]. Слід зазначити, що НП(С)БО 1 введено з 19.03.2013 р. замість раніше діючих стандартів обліку. Передусім це стосується: П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал».

Прийняття НП(С)БО 1 зумовило необхідність внесення суттєвих коректив у методологію проведення фінансового аналізу та потребує поглиблених наукових досліджень стосовно його інформаційного забезпечення.

Зазначене стосується майже всіх суб'єктів господарювання, оскільки нові форми фінансової звітності використовують як підприємства, що застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності, так і підприємства, які ведуть облік відповідно до національних стандартів, за винятком суб'єктів малого бізнесу, які й надалі складають звітність за спрощеною формою [4, с. 176].

Принагідно зазначимо, що з уведенням в дію Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 склад фінансової звітності не змінився, однак суттєво змінилася її структура, що позначилося на методиці проведення фінансового аналізу.

Коротко зупинимось на змінах, що торкнулися перших двох форм фінансової звітності, які є основою інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Йдеться про Баланс та Звіт про фінансові результати. Передусім кожна з цих форм отримала другу назву – Звіт про фінансовий стан та Звіт про сукупний дохід відповідно. Зміни торкнулися й кількості та назв розділів зазначених форм. Кількість розділів як в активі, так і пасиві Балансу скоротилася. Зараз в активі балансу колишній третій розділ «Витрати майбутніх

періодів» відображається окремою статтею другого розділу «Оборотні активи». У той же час слід зазначити, що подання інформації про витрати майбутніх періодів після грошових коштів порушує принцип розміщення активів за рівнем зростання їх ліквідності.

Другий та третій розділ пасиву тепер об'єднано в один під назвою «Довгострокові зобов'язання та забезпечення». Об'єднання інформації про зобов'язання та гарантії з довгостроковими зобов'язаннями слід розцінювати як позитивний момент для інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Йдеться про те, що більшість науковців раніше другий розділ пасиву балансу «Забезпечення витрат і платежів» відносили до власного капіталу. Нинішня структура пасиву балансу відносить їх до складових залученого капіталу, що є повністю виправданим.

Зміни торкнулися й доходів майбутніх періодів, які тепер відображаються не окремим розділом пасиву, а приєднані до статей третього розділу «Поточні зобов'язання та забезпечення». Нововведенням у пасиві Балансу став його четвертий розділ під назвою «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття».

Внесені до фінансової звітності зміни торкнулися не тільки кількості розділів Балансу, але і його статей. Нині кількість статей в Балансі зменшилась через їх укрупнення. Позитивним моментом, який спростив процедуру читання балансу, а також оцінку стану майна підприємства, вважаємо відображення вартості необоротних активів безпосередньо за залишковою вартістю.

У той же час, недоцільним вважаємо укрупнення статті «Запаси» та включення до її складу інформації про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, а також товари. Йдеться про те, що для потреб розрахунку показників ліквідності підприємства необхідна інформація в розрізі окремих елементів запасів.

Аналогічні зміни торкнулися грошових коштів, які тепер відображаються загальною сумою без їх поділу на валюти. На наш погляд, укрупнення окремих статей фінансової звітності значно обмежило інформаційне забезпечення фінансового аналізу.

Обмежило можливість оцінки стану платіжної дисципліни підприємства виключення зі складу дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги інформації про суми нарахованого резерву сумнівних боргів.

Ускладнили процедуру проведення фінансового аналізу й зміни, які відбулися в Звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід). Нині для об'єктивного аналізу фінансових результатів недостатньо показників, що містяться в другій формі фінансової звітності. Йдеться про відсутність інформації щодо суми доходу від реалізації товарів (робіт, послуг), який є необхідним для розрахунку окремих показників рентабельності та ділової активності підприємства. У зв'язку з цим для потреб фінансового аналізу необхідним є використання облікових даних за рахунком 79 «Фінансові результати».

Розширило інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів уведення другого розділу зазначеного звіту під назвою «Сукупний дохід», в якому відображають зміни у власному капіталі підприємства, які спричинені переоцінкою необоротних активів, а також накопиченими курсовими різницями.

Оцінка структури Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал засвідчує, що дані форми не зазнали суттєвих змін, які б мали істотний вплив на методичку оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання.

Висновки. Результати аналізу структури існуючих форм фінансової звітності засвідчують зміну методики її складання через укрупнення та перегруповування окремих

статей та розділів. Відповідно до прийнятих змін, більшість статей у фінансовій звітності показуються в узагальненому виді.

Таким чином, внесені зміни до структури фінансової звітності підвищують якість облікової інформації, наближують її до вимог міжнародних стандартів, проте істотно обмежують інформаційне забезпечення фінансового аналізу. З метою об'єктивної оцінки фінансового стану підприємств окрім стандартних форм фінансової звітності слід використовувати додаткові джерела інформації, що уповільнює процедуру фінансового аналізу та робить її більш трудомісткою.

Список використаних джерел

1. Адамова І. З. Аналіз фінансового стану підприємства: проблемні аспекти та шляхи їх розв'язання / І. З. Адамова, М. В. Романчук // Облік, аналіз, аудит. – 2011. – № 2. – С. 64-71.
2. Безверхий К. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля // Облік і фінанси. – 2013. – № 3 (61). – С. 26-28.
3. Білик М. Д. Сутність та оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Сутність і оцінка фінансового стану підприємств // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117-128.
4. Воськало В. І. Зміни у фінансовій звітності: підвищення якості та гармонізація із міжнародними стандартами / В. І. Воськало, Н. М. Воськало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.10. – С. 175-180.
5. Городня Т. А. Аналіз фінансового стану та вдосконалення контролю за фінансовими показниками підприємства / Т. А. Городня // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.1. – С. 183-187.
6. Ілляшенко К. В. Інформаційний взаємозв'язок аналізу та бухгалтерської звітності / К. В. Ілляшенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_127/20.pdf.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

Тымоць М. В. Влияние новых форм финансовой отчетности на оценку финансового состояния предприятий

В статье рассмотрены информационные аспекты взаимосвязи финансового анализа и отчетности. Обоснованно преобладающую роль финансовой отчетности в анализе, определены дальнейшие перспективы взаимодействия финансового анализа и отчетности предприятия. Проведено критический анализ законодательных изменений относительно финансовой отчетности предприятия в связи с принятием НС(П)БУ 1 «Общие требования к финансовой отчетности», в частности относительно Баланса (Отчета о финансовом состоянии), Отчета о финансовых результатах (Отчета о совокупном доходе), Отчета о движении денежных средств и Отчета о собственном капитале. Проанализировано влияние новых форм финансовой отчетности на информационное обеспечение финансового анализа.

Ключевые слова: *финансовая отчетность, финансовый анализ, информационное обеспечение, структура.*

Tymots M. V. The influence of the new forms of the financial reporting on the analysis of the financial condition of the enterprises

In article the information aspects of interrelation of the financial analysis and reporting are considered. Reasonably prevailing role of the financial reporting in an analysis, the further prospects of cooperation of financial analysis and accounting of enterprise are certain. Done a critical review of legislative amendments on the financial statements due to the adoption of NF(P)AI «General requirements for financial statements», including the balance sheet (statement of financial position), income statement (statement of comprehensive income) Statement of cash flows and statement of shareholders equity. Influence of new forms of the financial reporting is analysed on the informative providing of financial analysis.

Keywords: *financial reporting, financial analysis, informative providing, structure.*

